

fotó: Tóth Pitya István

TÓTH PITYA ISTVÁN: *Fagyi*, 2004, egyéni technika, karton, 100×70 cm

Varga Edina alkotásait áthatja valami sejtelmes derengés. Nem érzékelhetők árnyékok, a képek mégis fénytel telítettek (*Télünnep*), organikus egésze állnak össze a színek és vonalak. Közeli járunk az igazsághoz, ha azt mondjuk, hogy a lélek mozgásának, ösztönös változásainak festője. Légiesen könnyed a képfelszín akkor is, amikor a világos és sötét színek kavarnak, kifejezve hangulatát (*Újratervezés*). Számtalanszor megjelenik a festő alakja Varga Amár László művein. Szellemi izgalmat hordoz számára megfesteni azt, ami az emberben van, de mégsem látható (*Átvilágított figura*, *Kék figura*), tehát létünk egészét, a mulandóságot, az esendőséget, a sérülékeny belsónket.

A szerdahelyi gyűjtemény kuratóriumának tagja Mayer Éva. Kiállított képein érezteti, hogy a dráma, a rejtély minden pillanatban életünk része lehet (*Főbűnök*, *Bevésődés*). A tragikus történések aztán elkísérnek bennünket akár éltünk végéig. Éppen ezért fontos alkotássá formálni a sokkos élményeket. Helyben alkot, és a kuratórium tagja Szakáll Mária festőművész. A világ szépsége, a földi valóság anyagainak finom átlénygítése számára alkotói vállalás.

Két fotográfus is jelen volt az idei művésztelepen. Budavári Csaba fotói szürreális hatású kompozíciók (*Álompör*, 2015, *Álompör*, 2017). Hosszú expozícióval két képet ötvöz egybe, így láthatunk lebegő figurákat, tárgyakat a munkáin. Érzékeny gondolati mezőt hagy a befogadónak, nem determinálja a témát, teret ad a szabad asszociációknak. Ellentétes felfogásában, stílusában Gál András két alkotása. Egyik munkáján fátyolos, ködösen derengő a hangulat (*Energia*), a tájban megjelenő transzformátor motívumát szinte grafikává változtatja. Másik képén (*V-ásárhely*) a fekete-fehér kontraszt, a fény és árnyék ellentéte kap kitüntetett szerepet.

Ökoház és pipacsok

A HÁM Művésztelep

VÁRALJAI ANNA

Nagyszéksós, 2019. VII. 8–16.

„A szépség egyik kritériuma az egység. Erről szól a közösségi lét hatalma és ereje” – mondta mórahalmai látogatásomkor a HÁM Művésztelep alapítója, Pataki Ferenc festőművész. Üzenetét a személyesség határozza meg: a kortárs képzőművészet prezentálásán, felkarolásán, a lokális hagyományok tiszteletén túl a közösségi élmény megtapasztalása és az egymásra fordított idő, figyelem.

A kéthetes művésztelep alapvetően nem a vizuális produktumok aktív „kitermelésére” fókuszál, hanem – szintén az alapítót idézve – a genius locira (a hely szellemére), a személyes ismeretségekre, a baráti kapcsolatok kialakítására, a közös alkotómunkára, az együttlét örömeire és a szellemi tapasztalatcserére. A szegedi festőművészt 2004-ben kereste fel Mórahalom polgármestere azzal a felajánlással, hogy

használják alkotóházként a nagyszéksósi tó szomszédságában, csodás természeti környezetben lévő ökoházat és a környéken csak „öregiskolaként” ismert épületet, ahol másfél évszázaddal ezelőtt a tanyavilág gyermekei írni és olvasni tanultak. Az azóta felújított egykori falusi iskola Móra Ferenc írásaiból ismerős atmoszférája még ma is átütő erejű, és tökéletesen alkalmas arra, hogy a világtól való elvonulás megtermékenyítő színtere legyen. A természeti környezet szintén inspiráló: a mórahalmai tanyavilágnak ezen a részén tárta fel Móra Ferenc a nagyszéksósi aranyéletet (bár számára maga a kincset rejtő homok is „aranyzömű” volt), és a tavacsok, zsombékok, eldugott tanyák, a különleges állat- és madárvilág is ihlető forrásul szolgál az ideérkező művészek számára.

A meghívott alkotók tekintetében a generációs párbeszéd lehetőségét kívánják megteremteni, s ügyelnek arra, hogy évről évre újabb fiatal tehetségeket is ide csábítsanak. Az állandó törzstagokon kívül – mint a szegedi Darázs

BAKOS FERENC: *Tornyai emlékére I.*, 2019, visszacsiszolás papíron, 70x50 cm

József, Henn László András, Sejben Lajos és Szögi András – mindig felbukkannak újabb nevek, s ezáltal új szemléletmódok is. A résztvevők – Tóth Menyhért példájára – nem a műteremben dolgoznak, hanem a természettel közvetlen kapcsolatban, a szabad ég alatt. A mórahalmi születésű Tóth Menyhért szellemisége, alkotói szemlélete és művészi világképe meghatározó az alkotótételek tagjai számára. Tematikai kötöttségek nincsenek, a plein air festésmód és a környezeti adottságok ellenére az alföldi környezet nem válik képek központi motívumává.

Az alkotótábor zárókiállításának anyaga stiláris és műfaji pluralitást mutat. Az alkotók érezhetően szabadulni kívántak a mindennapos szabályoktól és kötöttségektől, hiszen a kortárs művész ma már nem fókuszálhat csupán az alkotófolyamatra, legtöbbször önmaga menedzsere, kiállítás szervezője, kurátora. Ebből a mókuserékből lehet kiszakadni a gyakorlati műhelymunkába két hét erejéig. Talán ennek – az önmagukra fordított időnek, befelé figyelésnek – köszönhető, hogy itt készült munkáikon központi szerepet kap az önreprezentáció, az alkotói szerepjáték, a művészi identitás.

Darázs József az elidegenítő, modern kommunikációs formákat állítja szembe a személyesebbekkel. Bakos Ferenc mindennapi életének nyomait, műtermének szűk metszetét tárja elének. A felhalmozott vásznak – melyeknek csak hátulját fordítja a néző felé – szinte barikádszerűen torlaszolják el őt a külvilágtól, utalva a művészlét elszigeteltségére. Boldizsár

BOLDIZSÁR GÁBOR: *Javítás alatt*, 2019, olaj, vászon, 80x80 cm

Gábor fotórealisztikus festménye javítások sorozataként definiálja az alkotómunkát. A folyamatos fejlődés, önfejlesztés, a művek végeérhetetlen javíthatósága a művészi létmód egyik lehetséges ars poeticája.

Kovács Imre *Képmás* című műve a szülővé válás pillanatát (amikor az ember önmagát reprodukálja, vagyis önmaga képmását teremti meg) állítja párhuzamba a műalkotás genezisével. Laczkó Andrea szinte mikroszkopikus méretű olajképe szintén az alkotói folyamat által felszabaduló energiákra utal. Pataki Ferenc spirituális töltetű táblaképe – Petőfi Sándor ismert daguerrotípiáját felhasználva – arra tesz utalást, hogy a magyar művészsors nemcsak a régmúltban volt küzdelmes, hanem napjainkban is az.

Az emberi egzisztencia általánosabb kérdéseit boncolgató munkák közé tartozik Zoltai Attila csendélete, mely az este fáradtan hazatérő ember földre dobott tárgyait, hétköznapi életének olcsó és agyonhasznált eszközeit, az esendő emberi lét dokumentumait sorakoztatja fel előttünk. Ágoston Lóránt *Határvonal. Helybentánc* című műve egy önmaga körül forgó kutyát ábrázol; a monokróm háttér előtt amorf alakzattá zsugorodó állati test az ösztönök és félelmek okozta korlátoltság allegóriája.

A női alkotók közül Pacsika Lia textilművész egy hagyományosan női tevékenységként definiált hímzésen dolgozott az alkotó hetek alatt. Témaválasztása is finom, nőies: az arany torony utalhat az alkotótevékenységre, melybe a művész visszavonulhat, másrészt felidézheti a női lélek zárt világát is. Szécsi Katalin férfias formavilága, hideg színkezelése a nőművészetről alkotott sztereotípiák ellenében dolgozik: fémes, hideg csillogású alakzatai kíváncsi kísérletek a formákkal és textúrákkal.

A lokális hagyományok elsősorban két művész – Szögi András és Várhelyi György – esetében érhetőek tetten. Szögi alföldi festészeti tradíciókhoz kötődő munkája absztraktabb, kevésbé direkt, mint a témát hagyományosan megjelenítő: a párás ködben csak sejteni lehet az alföldi ember számára kedves táj formáit. Várhelyi György a csoport egyetlen szobrászművésze. Fafaragó technikája okán a magyar népművészeti hagyományokhoz kötődik, témáját tekintve pedig a magyar ősműlt, a honfoglalás előtti időszakhoz.

A nagyszéksői művésztételek adottságainak, atmoszférájának és a részt vevő művészek hozzáállásának köszönhetően a régió egyik leghangulatosabb nyári művészeti színtere.